

det material som ligger till grund för intygandet om faderns egenskaper. Intygen har enligt Socialstyrelsen inte utformats med noggrannhet och omsorg.

Läkaren har i yttrande till HSAN framhållit att bakgrunden till uppgifterna i intyget hämtats i pojkens journaler från BVC och barnsjukhus. Fadern har visserligen inte varit hans patient, men han grundar sin objektiva bedömning »på ovannämnt material som jag tillhandagivits samt de erfarenheter jag besitter».

Bedömning och beslut

Nämnden ansåg att läkaren brutit mot Socialstyrelsens föreskrifter för hälso- och sjukvårdspersonal om avfattande av intyg och ålade läkaren en erinran.

Vänskapsrelation och förskrivning av läkemedel

Anmälare: Socialstyrelsen
Anmald: Vikarierande läkare vid vårdcentral
Orsak: Förskrivning av stora doser narkotiska läkemedel HSAN 2965/99

Genom apotek hade det kommit till Socialstyrelsens kännedom att läkaren under år 1998 till en patient förskrivit stora doser morfin för injektion. En utredning visade att han till den 37-åriga kvinnan förskrivit morfin i doser 10–15 ml 6–8 gånger dagligen. Läkaren hade således under året skrivit ut 12 900 ml morfinlösning (10 mg/ml) till patienten. I journalanteckning från två vårdcentraler hade han angett att patienten hade flera olika mycket allvarliga diagnoser, som bland annat njurinsufficiens, misstänkt carcinoid, hypofystumör och lymfom utan att det fanns några objektiva belägg för att allvarlig sjukdom förelåg. Laboratorieprov tagna i mars hade alla visat normalvärden. Dessutom angavs i journalen att hon hade ett kroniskt svårt smärttillstånd efter flera olyckor. Noteringar i journalerna var ofta dikterade och signerade lång tid efter besöken; anteckningar gällande hembesök ibland först ett halvt år senare.

Socialstyrelsen har framhållit att läkaren med höga doser morfin behandlat patienten för allvarliga sjukdomar utan att dessa verifierats. Hans vård av patienten har ej varit sakkunnig och om-

sorgsfull, och genom sin förskrivning har han brutit mot läkemedelsverkets receptföreskrifter. Han har även brutit mot föreskrifter i patientjournalagen genom att dokumentera i journalen först flera månader efteråt. Felen är inte ringa.

Läkaren har i yttrande till HSAN uppgett att han haft kontakt med kvinnan »som en vänskapsrelation» sedan tio år och att denna blev mer intensiv år 1994, när han läste till läkare. Han redogör i inlägget utförligt för alla de utredningar han initierat för att förklara patientens symtom och hur svårt han haft att få henne att gå med på förslag till utredningar.

Redan år 1994 stod hon på hög dos smärtstillande tabletter och med tiden blev hennes smärtor så svåra att de inte kunde kuperas med tabletter. Detta var anledningen till att hon ordinerades morfininjektioner, först i låg dos. Även sedan han slutat sitt vikariat på den vårdcentral dit kvinnan hörde, kände han ansvar för henne och kunde inte utan vidare avsluta kontakten. Han hade endast haft vikariat på de vårdcentraler där han arbetat, vilket gjort det svårt »att tidsmässigt korrekt journalföra uppgifterna».

Slutligen vill han betona att patienten varit extremt svår att handskas med och »om hon samarbetat på ett adekvat sätt hade inte denna tråkiga historia behövt hända».

Bedömning och beslut

Nämnden ansåg att läkaren genom sina omdömeslösa förskrivningar underhållit patientens missbruk. Hans journalföring har dessutom varit bristfällig och vilseledande. Slutligen har han underlåtit att journalföra samtliga recept. Han ålades en varning.

Jäv vid utfärdande av vårdintyg

Anmälare: Läkare A vid grupp-läkarmottagning och Socialstyrelsen
Anmald: Allmänläkare B, ägare av mottagningen
Orsak: »Olaga frihetsberövande» HSAN 2605/99

A har i sin anmälan till Socialstyrelsen menat att B utan särskild undersökning av honom utfärdat vårdintyg enligt LTP. Där angavs ingen grund för bedömningen allvarlig psykisk störning.

Han hade inte varit påverkad av alkohol och ansåg att det i själva verket varit fråga om olaga frihetsberövande.

B har i kontakt med Socialstyrelsen meddelat följande. Hon äger tillsammans med sin make mottagningen, där A arbetat på deltid sedan 1996. Han hade under hösten 1998 börjat uppträda underligt och vid den tidpunkt som intyget skrevs, hade tillståndet förvärrats. B hade avtalat tid med A för samtal, men det hade varit omöjligt att göra någon närmare undersökning då A var helt oförstående och ansåg sig fullt frisk. B utfärdade vårdintyget utan att informera A. Av journal, som sedan fördes vid sektorskliniken, framgick att A:s psykiska tillstånd var svårbedömt.

Socialstyrelsen hade ansett att B genom att utfärda vårdintyget har vidtagit sådana åtgärder att A var att betrakta som patient. Enligt LTP gäller jävsbestämmelserna i Förvaltningslagen även privat verksamma läkare. I denna stadgas att den som skall handlägga ett ärende är jävig, om det i övrigt finns sådan omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet. A hyrde mottagningsrum hos B och kontraktet hade sagts upp. Mot denna bakgrund fann Socialstyrelsen att jäv varit för handen och att B genom att under rådande förhållanden utfärda vårdintyget hade begått ett inte ringa fel i yrkesutövningen. Genom att underteckna intyget har B uppgivit att jäv inte föreligger och hon har härigenom även brutit mot Socialstyrelsens föreskrifter att intygsutfärdaren skall sträva efter att endast avge sådana intyg som innebär en opartisk bedömning. Socialstyrelsen ansåg dessutom att B mer aktivt borde ha försökt få till stånd ett samtal med A. B borde dessutom inte ha uppgett att A dricker stora mängder alkohol, när detta grundade sig på andrahandsuppgifter.

Bedömning och beslut

Utredningen hade visat att B har utfärdat ett vårdintyg som i vissa hänseenden strider mot gällande föreskrifter. Nämnden fann att här förelåg en jävs-situation. Även i övrigt instämmer man i Socialstyrelsens kritik. Man ansåg dock att med hänsyn till omständigheterna borde disciplinpåföljden stanna vid en erinran. •